

Przeglądy liturgicznych zespołów śpiewaczych w diecezji opolskiej

(Wrzoski, 20 marca 2004 r.; Opole, 15 maja 2004 r.)

Propagowanie liturgicznego ruchu śpiewaczego w diecezji opolskiej ma miejsce na różnych szczeblach organizacji kościelnej. Charakter ogólnodiecezjalnych spotkań śpiewaczych mają Przegląd Schol Liturgicznych Diecezji Opolskiej — *Wrzosola*

i Przegląd Chórów Parafialnych Diecezji Opolskiej. W oba przedsięwzięcia zaangażowane są następujące instytucje diecezjalne: Międzydiecezjalna Komisja ds. Muzyki Kościelnej (Opole – Gliwice), Referat ds. Muzyki Kościelnej przy Kurii Diecezjalnej w Opolu, Studium Muzyki Kościelnej przy Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego oraz Zakład Muzyki Kościelnej i Wychowania Muzycznego Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego. Zgodnie z wypracowaną już praktyką patronat medialny nad przeglądami objęły: Radio *Plus* Opole i „Gość Niedzielny” (mutacja opolska).

Gospodarzem *Wrzosoli*, która odbyła się 20 marca 2004 r., była parafia św. Józefa we Wrzosekach k/Opola wraz z jej księdzem proboszczem dr. Hubertem Łysym. Z kolei Przegląd Chórów Parafialnych Diecezji Opolskiej odbył się dnia 15 maja 2004 r. na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Opolskiego przy ul. Drzymały 1, w kościele akademicko-seminaryjnym pw. św. Jadwigi. Gospodarzem tego spotkania śpiewaczego był Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego wraz z jego dziekanem — ks. prof. dr. hab. Tadeuszem Dołą.

Celem obu śpiewaczych spotkań jest propagowanie liturgicznego ruchu śpiewaczego. W regulaminie *Wrzosoli* czytamy, że „ma być miejscem spotkania zespołów liturgicznych działających przy naszych parafiach; miejscem wspólnej modlitwy, zbliżania się poprzez śpiew do świętych tajemnic proklamowanych w liturgicznej chwalebnej Bożej. Ale ma być również miejscem wymiany doświadczeń, repertuaru, a także edukacji. Wielu prowadzących zespoły bowiem ma do czynienia z problemami emisyjnymi swoich śpiewaków, kłopoty z dobraniem właściwego repertuaru. Wychodząc naprzeciw tym zagadnieniom, organizatorzy Przeglądu przewidują możliwość konsultacji, powyższych i innych zagadnień, ze specjalistami, którzy na co dzień zajmują się tą problematyką”². Podobna idea przyświeca organizowanemu przeglądowi chórów. Podkreślić należy, że choć zaproponowana formuła konkursowa obu śpiewaczych spotkań sprawdza się, to jednak czynione są starania, by przy okazji festiwalowej „rywalizacji” nie zatracić ducha ministerialnego charakteru zespołowej wokalistyki liturgicznej. Istnieje ponadto obawa, że konkurs mógłby być w dłuższej perspektywie zniechęcający dla zespołów o mniejszych umiejętnościach.

Na Przegląd Schol Liturgicznych zjechało do Wrzosek 21 zespołów, co przekłada się na liczbę blisko pięciuset śpiewaków. W porównaniu do zeszłorocznej edycji *Wrzosoli* jest to podwojona liczba uczestników. Jury pod przewodnictwem ks. dra Tadeusza Mierzwy z Sandomierza (obok niego prezentacje festiwalowe oceniała dyrektor PSM I st. w Opolu — mgr Barbara Malinowska oraz mgr Jarosław Jasiura, reprezentujący opolskie Studium Muzyki Kościelnej) przyznało pierwsze miejsce scholi z parafii w Domecku (dyr. Teresa Ramola), drugie — zespołowi z Dąbrowy (dyr. Dorota Słomka), trzecie zaś scholi ze Starych Budkowic (dyr. Bernadeta Malik).

² Zob. ARCHIWUM REFERATU DS. MUZYKI KOŚCIELNEJ KURII DIECEZJALNEJ W OPOLU, *Regulamin II Przeglądu Schol Liturgicznych Diecezji Opolskiej — „Wrzosola 2004”*

Ponadto w Przeglądzie uczestniczyły dwie schole z par. św. Bartłomieja w Jełowej, schole z: Gorzowa Śląskiego, Malni, Głuchołaz, Dobrzemia Wielkiego, Olesna, Białej Nyskiej, Góry św. Anny, Opola-Szczepanowic, schola *Ichtis* z parafi św. Michała Archanioła w Prudniku, *Radość* z Makowic, *Jutrzenka* z Radawia, *Płomyk* z Łubnian, *Gaudium* z parafi Najświętszego Serca Pana Jezusa w Kluczborku oraz gościnnie zespół z archidiecezji katowickiej *Cantamus Dei Gloriam* (par. w Zabrzukończycach). W ramach prezentacji każdy zespół wykonywał trzy utwory: jeden z repertuaru gregoriańskiego (do wyboru *Ave verum* lub *Ubi caritas et amor*), jeden z trzech obowiązkowych śpiewów naprzmiennych z repertuaru w języku polskim (*Radosna Świątości*, tekst — hymn z II w., muz. G. Skop; *Uczcijmy Zmartwychwstałego*, tekst i muz. ks. M. Szulik; *Błogostawieni, którzy zanurzyli się w wodzie*, tekst z II w., muz. ks. G. Poźniak) oraz jeden dowolny. Laureaci *Wrzosoli* otrzymali symboliczne nagrody pieniężne. Natomiast każdy uczestnik wyjechał z Wrzosek z drobnym upominkiem, który ufundowały instytucje kościelne diecezji opolskiej. W związku z tym, że schola jest zespołem z natury ukierunkowanym na szeroko pojętą formację śpiewaków, toteż w czasie obrad jurorów wszyscy śpiewacy zgromadzeni byli w kościele na spotkaniu formacyjno-ćwiczeniowym, podczas którego przygotowano śpiewy na liturgię mszalną kończącą *Wrzosolę*.

Wspomnieć ponadto należy, że w ramach ogólnodiecezjalnej pracy ze scholami liturgicznymi, w Wielki Czwartek na Mszy św. Krzyżma śpiewają tego rodzaju zespoły z całej diecezji. 8 kwietnia 2004 r. w opolskiej katedrze śpiewały schole z następujących parafii: Dąbrowa, Karczów, Wrzoski, Olesno, Kluczbork, Domecko, Opole-Szczepanowice, Jełowa, Gorzów Śląski, Prudnik — razem ok. 200 śpiewaków. Po mszy św. odbyło się spotkanie z biskupem pomocniczym diecezji opolskiej — Pawłem Stobrawą, zakończone agapą. Ze względu na unikalną ilość tego rodzaju publikowanych przemówień, przedstawimy teraz słowo księdza biskupa do dyrektorów i śpiewaków schol liturgicznych, wygłoszone w ramach spotkania, które odbyło się po Mszy św. Krzyżma w Auli Muzeum Diecezjalnego w Opolu³:

Schola to wspaniałe i piękne przeżycie! Ilekroć wyjeżdżam z biskupią posługą, na przykład aby udzielać sakramentu bierzmowania, to przeżywam tego rodzaju uroczystości radośnie, jeśli liturgia jest bogata i dobrze przygotowana. Żeby msza święta była ważna, wystarczy, że będzie ją sprawował sam kapłan. Do sprawowania sakramentu bierzmowania potrzeba oleju Krzyżma świętego, który poświęciliśmy dzisiaj w katedrze, biskup wyciąga nad kandydatami ręce i błaga Ducha Świętego, a następnie kreśli znak krzyża i tak sprawowany sakrament też jest ważny. Ale jakże byłby ubogi! Z kolei wtedy, kiedy oprawa liturgiczna ubogacona jest przez obecność ministrantów, scholi, to można by rzec — wspólnota parafialna jest prawdziwie zjednoczoną wspólnotą, a kościół prawdziwie Domem Bożym.

Czy są potrzebne w parafii zespoły śpiewacze: schola i chór? Jak powiedziałem, one ubogacają liturgię. Pochwałę śpiewu, gry, muzyki, instrumentów muzycznych wielokrotnie spotykamy na kartach Pisma Świętego. Również Sobór Watykański II w *Konstytucji o liturgii świętej* obszernie zajął się śpiewem. Pamiętajcie zatem, że przez swój śpiew prowa-

³ Tekst autoryzowany dn. 26 marca 2004 r.

dzicie wiernych w waszych parafiach do prawdziwej modlitwy. Słuszność miał św. Augustyn, kiedy mówił, że kto raz śpiewa, ten dwa razy się modli.

Stąd też, kiedy w Wielki Czwartek na Mszy Świętej Krzyżma spotyka się całe prezbiterium, a więc: księży biskupi, wszyscy kapłani i diakoni, ale i cała służba liturgiczna, to cieszę się szczególnie, że w tym naszym spotkaniu biorą udział również zespoły śpiewacze z naszych parafii. Jak wspaniale brzmiał dzisiaj ten wasz śpiew z chóru katedry! Bóg zapłać wam za to, że w swoich parafiach tworzycie zespoły śpiewacze i ubogacie liturgie.

Wdzięczność należy się w pierwszym rzędzie waszym duszpasterzom, którzy są otwarci na piękno liturgii. Wdzięczność wielka należy się tym, którzy was prowadzą, pomagają ćwiczyć, którzy kształtują was na wspaniałych ludzi. Jeszcze w czasach seminaryjnych miałem możliwość doświadczenia, ile trzeba się napracować, by chór lub schola ładnie zaśpiewały. Ileż musieliśmy ćwiczyć, by na przykład przygotować półgodzinny koncert kolęd.

Zatem jeszcze raz: waszym duszpasterzom, dyrygentom, wszystkim prowadzącym schole, waszym opiekunom składam serdeczne podziękowanie, serdeczne „Bóg zapłać” za ten wysiłek. Ale nie byłoby scholi i jej śpiewu, nie byłoby radości waszego księdza proboszcza, nie miałby co robić nawet najlepszy dyrygent bez was i waszych pięknych głosów. Jakże się cieszę, że angażujecie się w waszych parafiach, że uczestniczycie w życiu i pracy parafii poprzez śpiew. Wasi koledzy i koleżanki mają wiele innych spraw i nie ma ich w grupach działających przy parafiach. Wy natomiast poświęćcie swój wolny czas na próby, na wyjazdy i inne przedsięwzięcia zespołu. Dlatego — moi Drodzy! — w imieniu Księdza Arcybiskupa, w moim własnym imieniu, ale także w imieniu tych wszystkich, którzy was podziwiają, a nieraz może nawet oklaskują, składam serdeczne podziękowania.

W najnowszym „Gościu Niedzielnym” czytałem o *Wrzosoli*. Jak to dobrze, że zjeżdżacie się razem na wspólne śpiewanie, że macie takie forum ponadparafialne. Myślę tu o Wrzoskach i Przeglądzie Schol Liturgicznych Diecezji Opolskiej — *Wrzosola*. To jest z pewnością też dla was wielki doping do pracy, aby poziom tej waszej śpiewaczej aktywności był coraz lepszy.

Za to wszystko bardzo wam dziękuję. Szczęść Boże!

Z kolei dnia 15 maja odbył się Przegląd Chórów Parafialnych Diecezji Opolskiej, który był jednym z punktów uroczystych obchodów zakończenia jubileuszu XXX-lecia Studium Muzyki Kościelnej w Opolu. Na konkursową prezentację składały się trzy utwory dobrane przez dyrygentów według następującego klucza:

- (1) Dowolny utwór *Alleluja* — aklamacja przed Ewangelią.
- (2) Jeden z dwóch poniższych utworów:
 - Ch. Gounod, *Laudate Dominum*,
 - L. van Beethoven, *Niebiosa głoszą*,
- (3) Dowolny utwór (z dowolnego okresu liturgicznego) z repertuaru chóru.

Utwory Gounoda i Beethovena zostały wykonane przez wszystkie zespoły podczas mszy św., której przewodniczył bp Jan Bagiński. Chórom towarzyszyła, prezentująca wysokie umiejętności, orkiestra dęta z parafii św. Rocha w Starych Budkowicach (dyr. mgr Ernest Malik).

Gremium oceniające Przegląd Chórów Parafialnych Diecezji Opolskiej (mgr Brygida Tomala, prof. dr hab. Bonawentura Smolka OFM — przewodniczący i dr Iwo Siekierka OFM) pierwsze miejsce przyznało chórowi z parafii Bożego Ciała w Oleśnie (dyr. Krystyna Hober), drugie miejsce — międzyparafialnemu chórowi *Talis*

Cantus z Otmuchowa i parafii św. Elżbiety w Nysie (dyr. Bronisława Kozubek-Trela), trzecie miejsce chórowi *Spotkanie* z parafii w Starych Budkowicach (dyr. Bernadeta Malik). Wyróżnienie otrzymał chór opolskiej katedry (dyr. Józef Chudalla). Poza nagrodzonymi zespołami podczas Przeglądu śpiewały jeszcze: chór z parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Opolu, chór z parafii św. Franciszka z Asyżu we Wrocławiu (gościnnie), międzyparafialny chór z Zawadzkiego, chór *Bartholomeus* z parafii w Jełowej, chór z Czarnowas oraz chór z Chrząszczyc. Muzyczną *qualitas* chórów parafialnych diecezji opolskiej komplementował o. Siekierka, który zwracał uwagę, że „nieprofesjonaliści mogą uzyskać tak wysoki poziom”⁴.

Na zakończenie tego sprawozdania należy wyrazić nadzieję, że rozwój liturgicznego ruchu śpiewaczego będzie dalej postępował niezwykle dynamicznie, przyczyniając Kościołowi nowych, zaangażowanych w liturgię śpiewaków.

Ks. Grzegorz Poźniak